

Atskaite par dalību COPA–COGECA un EK darba grupā augļi un dārzeņi

26. – 27. februāris 2014., Brisele

Izskatāmie jautājumi:

1. Darba grupas vadītāja un vadītāja vietnieka vēlēšanas;
2. Izmaiņas Tirgus Kopējās Organizācijas regulā;
3. Bioloģiskās lauksaimniecības likumdošanas pārskatīšana;
4. DG SANCO;
5. „Skolas auglis” (pieejama prezentācija);
6. Pasaules Tirdzniecības organizācijas – Bali līgums.

1. Darba grupas vadītāja un vadītāja vietnieka vēlēšanas

Par darba grupas „Augļi un dārzeņi” priekšsēdētāju un nākamo periodu ir vienbalsīgi atkārtoti ievēlēts Hans van Es, par viņa vietnieku – Sergio Tondini - Itālijas kooperatīvu pārstāvis.

2. Izmaiņas Tirgus Kopējās Organizācijas regulā

TKO regula EK 543/2011, kas jau pašā sākumā tika novērtēta, kā pārmērīgi komplicēta tagad tiks sadalīta trijās daļās, atsevišķi izdalot atbalstu ražotāju organizācijām (RO), kvalitātes standartus un importa tarifus.

- Galveno problēmu pašlaik rada jauni nosacījumu RO, gan minimālo biedru skaita noteikšana (pašlaik tiek piedāvāts 20), gan nosacījumi darbības programmām (kuri pasākumi ir un kuri nav atbalstāmi), gan atsevišķo darbību deleģēšana trešajām personām (outsourcing). Visvairāk ir nobažījušas veco valstu RO pārstāvji, jo Nīderlandē 2012.g. viena RO ir zaudējusi atzīšanos un tās biedri bija spiesti atmaksāt iepriekšējā plānošanas periodā saņemto atbalstu 5 mlj. EUR. Pēc Nīderlandes pārstāvja vārdiem, vēl viens līdzīgs gadījums un dārzeņu nozare valstī tiks izputināta. Lielu satraukumu šīs precedents rada arī Spānijas un Itālijas pārstāvjiem. Latvijas jau atzītās RO tas pagaidām neskar, jo mūsu nacionālā stratēģija jau tagad paredz ar Eiropas Komisiju (EK) saskaņotus visus atbalstāmus pasākumus. Šeit ir mūsu mazās valsts priekšrocība – mums vieglāk sadarboties ar valsts institūcijām nekā lielo valstu zemniekiem.
- Mums ir svarīgs minimālā RO biedru skaita nosacījums, jo arī Latvijā būs grūti atrast 20 augļu vai dārzeņu saimniecības, kas gatavas apvienoties. Ir saprotama EK vēlme palielināt ražotāju koncentrēšanos, lai tie labāk varētu stāties pretī lielveikalu spiedienam, bet Latvijā minimālajām biedru skaitam jābūt mazākam.
- Tāpat daudzās valstīs ir problēmas ar demokrātijas nodrošināšanu RO pārvaldīšanā, COPA-COGECA ir nosūtījusi 3 vēstules EK, bet EK vēlas novirzīt šo jautājumu deleģētājos aktos un atstāt nacionālās likumdošanas ziņā.

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

ELFLA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

- Jaunajā TKO tiek paredzēta arī minimālā produkcijas daudzuma noteikšana, ko biedrs drīkst pārdot ārpus RO (Latvijā pašlaik 25 %), problēmu rada šī daudzuma novērtēšana svārstīgo cenu dēļ.
- Atbalsts noieta veicināšanas pasākumiem pašreizējā regulas projekta versijā paredz atbalstīt informācijas pasākumus Kopienas teritorijā un reklāmas pasākumus 3.valstīs. ražotāji vēlas, lai tiktu atbalstīti abu veidu pasākumi abos tirgos, tostarp integrēti ražotie augļi un dārzeņi. Nolemts rakstīt vēstuli EK, no dalībvalstīm tiek gaidīti priekšlikumi. Jebkurā gadījumā atbalsts ir paredzēts visās ES produktu, nevis atsevišķās valsts vai zīmola veicināšanai, ne vairāk par 20% var būt pārstrādātie augļi un dārzeņi. (Līdzšinējā Latvijas pieredze ir pretrunīga, dārzeņkopji uzskata, ka no tās vinnē pārsvarā reklāmas aģentūras, augļkopji to ir izmantojuši.)

3. Bioloģiskās lauksaimniecības likumdošanas pārskatīšana

Pašlaik norisinās darbs par bioloģiskās likumdošanas pārskatīšanu, sevišķi attiecībā uz dārzeņu audzēšanu siltumnīcās. Ziņojums tiek gaidīts marta beigās. Galveno problēmu rada E.coli izraisītā epidēmija 2011.g., kas lika apšaubīt bioloģiski ražotu produktu drošību. Dalībvalstis uzstāj, ka ES prasības jāattiecinā arī uz importu no 3. valstīm, ASV ieskaitot. EK pārstāvis atbild, ka tā atbilst par 95%. Tāpat, vēl joprojām darbojas privātās bio-produktu kvalitātes shēmas, kas izraisa negodīgu konkurenci dalībvalstu vidū.

4. DG SANCO (Veselības un patērētāju aizsardzības ģenerāldirektorāts)

Mazie lietojumi (pieejama prezentācija) – visi ražotāji sūdzas par augu aizsardzības līdzekļu (AAL) trūkumu, EK atbild, ka darbs tiek veikts. Būtībā, likumdošanas izmaiņas tika gaidītas 2007.gadā, regula tika pieņemta 2009., bet tiek pielietota kopš 2011.g. novembra. Rezultātā ražotāju līmenī nekas nav uzlabojies, vairāku valstu pārstāvji pauž bažas, ka tas veicina nelegālu AAL lietošanu. Pašlaik ir dibināts Tehniskais sekretariāts, kurā darbības atbalstam ir iedalīts budžets 350 tūkst. EUR gadā (galīgais lēmums tiek gaidīts). Sekretariāta uzdevums, koordinēt un apkopot informāciju, veidot vienotu datu bāzi par dažādās valstīs noteiktās kultūrās reģistrētiem AAL (mans viedoklis – šis darbs ir vajadzīgs, tomēr šķiet, ka grupa ierēdņu tika pie algas, bet zemniekiem no tā ne silts, ne auksts). Pēdējo gadu laikā ES pēc jauniem noteikumiem (pētījumu atzīšana vienas zonas ietvaros) ir autorizētas 40 darbīgās vielas, bet netika teikt, vai tās ir paredzētas arī maziem lietojumiem. Itālijas pārstāvji prasa no EK iekļaut jaunās darbīgās vielas novērtējumā arī tās piemērotību lietošanai „mazajās kultūras”, bet šis priekšlikums šķiet utopisks. (Man šķiet, ka mums vairāk jāsadarbības ar ķīmijas tirgotājiem, meklējot abpusēji izdevīgus risinājumus.)

Citrusaugļu melnā plankumainība Latviju neskar.

5. „Skolas auglis” (pieejama prezentācija)

Tika rādīta prezentācija par līdzšinējo programmas gaitu. Visumā tā ir sekmīga, Latvijā ir to valstu vidū, kas ir apguvušas iedalītos līdzekļus teju par 100 %. Nākamajā plānošanas periodā ir paredzēts iedalīt „Skolas auglim” budžetu 150 mlj. EUR gadā, iekļaujot arī banānus, un apvienot to ar „Skolas pienu” programmu, iedalot tai atsevišķo budžetu 80 mlj. EUR gadā. „Skolas pienam” jāizstrādā nacionālā stratēģija, jāparedz izglītojošie pasākumi. No EK viedokļa abu programmu apvienošana samazinās administratīvo slogu (un tas tā ir), bet Latvijas gadījumā tas nozīmē, ka zemnieki var tikt izslēgti no līdzdalības programmā. Vienlaikus piedāvāt skolām gan pienu, gan augļus un dārzeņus spēj tikai ēdinātāji. Vispār pēc EK priekšlikumiem viss atbalsts „Skolas pienam, augļiem, dārzeņiem un banāniem” tiek novirzīts ēdinātājiem, atstājot zemniekiem tikai izglītošanas pasākumus saimniecībās (un šobrīd nav skaidrs, vai šī aktivitāte tiks kompensēta, jo tas prasa laiku un darbu no saimniecības vadītājiem). Latvijā Zemkopības ministrija pašlaik cenšas izstrādāt tādus noteikumus, kas veicinātu vietējo ražotāju pozīcijas un nodrošinātu bērnus ar vietējiem produktiem, mums aktīvi jāsadarbojas.

6.DG TRADE (tirdzniecības ģenerāldirektors)

Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) – Bali līgums un tā ietekme uz augļu un dārzeņu nozari: Latviju šīs līgums var skart tikai no karantīnas viedokļa.

Gluži visi darba kārtībā iekļautie jautājumi netika apspriesti, sēde beigusies nedaudz pirms laika.

Mārīte Gailīte

Paraksts

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPĀ INVESTĒ LAUKU APVIDOS